

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

นวนิยายกอธิค (Gothic Novel) หมายถึง นวนิยายประเภทหนึ่งที่มีลักษณะเฉพาะในการสร้างองค์ประกอบในเรื่องคือฉากที่เป็นปราสาทหรือคฤหาสน์เก่าๆ มีการผจญภัยของตัวละครเอกในบรรยากาศสยองขวัญ มีคำสาปหรือคำบอกล่าที่เกี่ยวพันกับปราสาท อาจจะมีลักษณะเหนือธรรมชาติและความมืดมนที่อธิบายไม่ได้เช่น ภูติผีวิญญาณ คนสติวิปลาสส่งเสียงกรีดร้องเพราะถูกกดทับด้วยความทุกข์ ถูกกักขังอยู่ในห้องลับใต้หลังคาหรือห้องใต้ดินของปราสาทและใช้สำนวนภาษาที่แสดงให้เห็นถึงความสยองขวัญน่ากลัว¹

วรรณกรรมประเภทนี้เริ่มต้นด้วยฮอเรซ วอลโพล (Horace Walpole, 1717-1797) แต่งเรื่อง *The Castle of Otranto* (ค.ศ. 1764) และสร้างองค์ประกอบต่างๆของเรื่องจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะของนวนิยายรูปแบบนี้ งานของเขาไม่ใช่ถูกเลียนแบบโดยนักประพันธ์ในศตวรรษที่ 18 แต่มีอิทธิพลต่องานเขียนนวนิยาย กวีนิพนธ์และบทภาพยนตร์ในสมัยปัจจุบันด้วย²

เดิมคำว่า Gothic มาจากคำว่า Goths หมายถึง พวกกอล (Goths) ซึ่งเป็นชนเผ่าหนึ่งของอารยชนเยอรมันมีถิ่นฐานใหญ่ทางตอนเหนือของแม่น้ำดานูบและตอนใต้ของรัสเซีย พวกกอลเป็นเผ่าพันธุ์ที่มีความเป็นอยู่อย่างเรียบง่ายมีชีวิตที่สงบประกอบอาชีพชาวนา ต่อมาอพยพเผ่าพันธุ์เข้ามาอยู่ในทวีปยุโรปในอาณาจักรโรมันโดยการทำสงครามกับเจ้าของดินในช่วงประมาณ ค.ศ. 375 เป็นการทำสงครามที่มีระยะเวลานาน แต่เนื่องจากพวกกอลมีวิถีการดำเนินชีวิตที่สันติมาโดยตลอดจึงทำให้ไม่สามารถเอาชนะโรมันที่มีความสามารถสูงในการรบทำได้แค่อาศัยอยู่เพียงบริเวณชายแดนของอาณาจักรโรมันเท่านั้น อาณาจักรโรมันซึ่งรุ่งเรืองและมีป้อมปราการแข็งแรงที่สร้างขึ้นเพื่อป้องกันอาณาจักรโรมันจากการรุกรานโดยสร้างตามแบบสถาปัตยกรรมโรมานเนสก์ (Romanesque) ภายหลังถูกถ่ายทอดไปสู่พวกกอลเนื่องจากมีพวกกอลบางส่วนเข้าไปช่วยชาวโรมันทำสงครามต่อต้านพวกเดียวกับตน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนอารยธรรมระหว่างพวกกอลและโรมันอย่างบังเอิญ ในที่สุดกลายมาเป็นอารยธรรมเฉพาะของตนเองขึ้นเรียกว่า

¹ T.M.Harwell, and D.p.Varma, *Gothic Romance* [Online]. 1987. Available from: www.bartleby.com/e6/go/Gothic.htm [2002, April 2].

² Robert Harris, *Elements of Gothic Novel* [Online]. 1998. Available from: <http://www.virtualsalt.com/gothic.htm> [2002, July 16].

สถาปัตยกรรมแบบกอธิค³

ศิลปะกอธิคปรากฏครั้งแรกโดยพระฝรั่งเศสชื่อ ซูเชอร์ (Abbot Suger) เป็นพระปกครองโบสถ์แซนต์เดอนีส (St. Denis) ระหว่างปีค.ศ.1122-1151 เป็นโบสถ์เก่าแก่ที่อยู่ใกล้กรุงปารีส ตกแต่งด้วยศิลปะกอธิคภายหลังกลายมาเป็นฉากปราสาทที่สำคัญในยุคกลาง⁴ สถาปัตยกรรมศิลปะของพวกกอธิคแสดงความรู้สึกของพวกเขาคือต่อสู้ชีวิตอย่างยากลำบากและเผชิญกับอันตรายนานัปการ เป็นการแสดงออกในรูปศิลปะกอธิคเพื่อมุ่งสร้างความลึกซึ้งโดยเน้นในบางส่วนและซ่อนเร้นไว้ในบางส่วนเช่น ชูมประตูโค้งและหลังคาโค้งทรงแหลม ในขณะที่ห้องใต้ดินและทางลับในปราสาทเป็นส่วนที่ถูกซ่อนเร้นไว้ ศิลปะแบบนี้ถูกสร้างแพร่หลายในยุโรปช่วงศตวรรษที่ 12 ถึงศตวรรษที่ 16⁵

นักเขียนนวนิยายกอธิคนิยมใช้ปราสาทที่มีลักษณะลึกซึ้งเป็นฉากสำคัญคู่กับบรรยากาศที่น่ากลัวและเหตุการณ์ที่สยองขวัญในนวนิยายกอธิคสมัยต่อๆมา ภายหลังความหมายของนวนิยายแนวนี้ขยายขอบเขตไปถึงนวนิยายที่ไม่ได้ใช้ฉากในสมัยกลาง และได้นำสภาวะทางจิตใจที่ซับซ้อนหรือความวิปลาสของคนมาใช้เป็นองค์ประกอบที่เพิ่มเข้ามา

นวนิยายกอธิคแบ่งออกได้เป็น 2 แนวหลัก กล่าวคือ⁶

1. นวนิยายกอธิคแนวลึกลับเหนือธรรมชาติ (Black novel) เป็นแนวที่มีตัวละครที่ถูกสร้างขึ้นในลักษณะเหนือธรรมชาติเช่น แวมไพร์(Vampires) ผีดิบ หรือมนุษย์ประหลาดที่ถูกสร้างขึ้นโดยนักวิทยาศาสตร์และมีพฤติกรรมอย่างมนุษย์ เช่น มีความรักกับมนุษย์ นวนิยายแนวนี้ได้แก่ *เคานท์ แดรกคิวลา* (Count Dracula) ของบราม สโตเกอร์(Bram Stoker) *เรื่องแฟรงเกนสไตน์* (Frankenstein) ของแมรี เชลลีย์ (Mary Shelley) นอกจากนี้นวนิยายสยองขวัญ (Horror novel) นวนิยายลึกลับเหนือธรรมชาติ (Supernatural novel) จัดอยู่ในนวนิยายกอธิคแนวนี้ด้วย⁷

นวนิยายกอธิคแนวนี้มีอิทธิพลต่อนวนิยายแนวเดียวกันของไทยหลายเรื่องในเวลาต่อมา เช่น *จอมเมฆินทร์ แก้วขนเหล็ก* ของ ตรี อภิรุณ *คุณหาสน์ไอยรา* ของ อร มนุษย์ชิ้นส่วนของ

³ M.H.Abrams, *A Glossary of Terms*, อ้างถึงใน จารุกัญญา เรือนคำ, *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกาในยุคเริ่มแรก* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536), หน้า 7- 8.

⁴ Andrew Martindale, *Gothic Art* (London : Thames and Hudson, 1976), p. 7.

⁵ กীরติ บุญเจือ, *ปรัชญาศิลปะ*, อ้างถึงใน จารุกัญญา เรือนคำ, *เรื่องเดิม*, หน้า10.

⁶ Valerie Mamicheva, *The Gothic Novel* [Online]. 2001. Available from: [http:// www. Shared-visions.com/explore/literture/Gothic Novel.htm](http://www.Shared-visions.com/explore/literture/Gothic%20Novel.htm) [2 April 2002].

⁷ Diana Tixier Harold, *Genreflecting : A Guide to Reading Interests in Genre Fiction* (Colorado: Libraries Unlimited, 1995), p.171.

จินตวิวิธน์ เป็นต้น

2. นวนิยายกอธิคแนวเพื่อฝัน (Sentimental gothic novel) หรือ แนวพาฝัน(Gothic Romance) เป็นนวนิยายกอธิคแนวใหม่ที่ให้น้ำหนักของเรื่องความรู้สึกในลักษณะที่แสดงความซับซ้อนในจิตใจของมนุษย์มากกว่าความลึกลับและความสยองขวัญ แต่ยังคงใช้องค์ประกอบทั่วไปในเรื่องตามหลักเกณฑ์ของนวนิยายกอธิค นวนิยายแนวนี้ได้แก่เรื่อง *เดอะ วัตเทอริง ไฮทส์* (*The Wuthering Heights* ค.ศ.1847) ของเอมิลี บรอนเต (Emily Brontë) *เจน แอร์* (*Jane Eyre* ค.ศ.1847) ของชาร์ลอตต์ บรอนเต (Charlotte Brontë) และ *รีเบกกา* (*Rebecca* ค.ศ.1938) ของ ดาฟเน ดู โมริเย (Daphne du Maurier) เป็นต้น นวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* และ *รีเบกกา* เป็นผู้นำเรื่องสาวน้อยที่กล้าหาญซึ่งเป็นครูพี่เลี้ยงสาวหรือภรรยาคนใหม่ผู้ก้าวเข้าไปในคฤหาสน์ที่มีความมืดมนมาเป็นตัวละครเอกฝ่ายหญิง จนได้รับความนิยมมากมายทั้งในอังกฤษและอเมริกาในเวลาต่อมา นักเขียนในยุคหลังที่ดำเนินรอยตามนักเขียนทั้งสองเช่น แมรี สจ๊วต (Mary Stewart) วิกทอเรีย โฮลต์ (Victoria Holt) แคทริน คูกสัน (Catherin Cookson) และ โดโรที อีเดน (Dorothy Eden) เป็นต้น ⁸

นวนิยายแปลที่ปรากฏในเมืองไทยเป็นเรื่องแรกคือ "ความพยายาม" ของพระยาสุรินทราชา โดยใช้นามปากกาว่าแม่วัน นำนวนิยายเรื่อง *เวนเดตตา* (*Vendetta*) ของมารี คอร์เรลลี (Marie Corelli) มาแปลเมื่อปีพ.ศ. 2444 มีผลทำให้เกิดความนิยมจากผู้อ่านและผู้แปลอย่างกว้างขวางเรื่อยมาจนถึงยุคปัจจุบัน ⁹ นวนิยายแปลที่มีอิทธิพลต่อการประพันธ์นวนิยายผจญภัยสมัยแรกของไทยมากที่สุดคือนวนิยายของเซอร์ ไรเดอร์ แฮกการ์ด (Sir Rider Haggard) มีการแปลมาตั้งแต่ พ.ศ.2444 นวนิยายที่นำแปลเช่นเรื่อง *สาวสองพันปี* (*She*) ผู้แปลคือ หลวงวิลาศปริวัตร (นกอินรี) นวนิยายแปลเรื่องนี้มีอิทธิพลในการเขียนนวนิยายของไทยแนวผจญภัยในยุคแรก คือ *เกาะกาเกี* แต่งโดย พันธุ์งาม (ม.จ. พงศ์รุจจา รุจวิชัย) เมื่อพ.ศ.2469 เรื่อง *เกาะกาเกี* มีลักษณะที่แสดงว่าผู้ประพันธ์แต่งเลียนแบบนวนิยายแปลจากตะวันตก เรื่อง *สาวสองพันปี* เป็นเรื่องผจญภัยที่มีเหตุการณ์ลึกลับเหนือธรรมชาติเป็นส่วนประกอบสำคัญของเรื่อง นวนิยายผจญภัยในระยะต่อมาได้แก่เรื่อง *วราวุณี* ของกาญจนาศ พันธุ์ นวนิยายเรื่องนี้ได้รับการยกย่องว่าเป็นนวนิยายผจญภัยของไทยที่แท้จริงเรื่องแรกเพราะผู้ประพันธ์คิดตัวละครและเหตุการณ์ขึ้นมาใหม่เองทั้งสิ้น โครงเรื่องของนวนิยายเรื่องนี้กล่าวถึง ตัวละครเอกเป็นชายหนุ่มนักโบราณคดีผู้หนึ่งได้กำไลโบราณมา

⁸ T.M. Harwell, and D.p Varma. *Gothic Romance*, Ibid.

⁹ สุพรรณิ วราทร, *ประวัตินวนิยายไทยตั้งแต่ปลายรัชกาลที่5ถึงสมัยเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475*, (ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516), หน้า 122 .

และพบความมหัศจรรย์ของกำไล เขาเกิดความสนใจจึงพยายามอ่านข้อความในจารึกคู่กับกำไล จึงรู้ว่านางวาร์ธณีเจ้าของกำไลถูกสาปเป็นหินอยู่ใต้ปราสาทหินพิมายถ้านางได้สวมกำไลนี้จะฟื้นคืนชีพขึ้นมา ชายหนุ่มพยายามเดินทางไปค้นหาสถานที่นั้นผจญภัยกับคนป่า สัตว์ร้าย ภัยธรรมชาติ เถาวัลย์กินคนและอำนาจความลึกลับต่างๆ ในที่สุดได้ช่วยเหลือให้นางวาร์ธณีกลับมีชีวิตขึ้นมาได้ เมื่อเขาเดินทางกลับแล้วนางวาร์ธณีจึงสลายร่างไปสิงในรูปหินที่เรียกกันว่านางลาวาเป็นที่เคารพและหลงใหลของชายหนุ่มในแถบนั้น¹⁰ จากข้อความและโครงเรื่องดังกล่าวแสดงให้เห็นว่านวนิยายที่มีลักษณะลึกลับของไทยในระยะแรกๆ ปะปนอยู่ในนวนิยายแนวผจญภัย

นวนิยายกอธิคแนวพาฝันเรื่อง เจน แอร์ (Jane Eyre ค.ศ.1847) ของชาร์ลอตต์ บรองเต (Charlotte Brontë) และ รีเบกกา (Rebecca ค.ศ. 1938) ของดาฟเน ดูโมริเย (Daphne du Maurier) ได้รับการแปลในระยะเวลาที่ไล่เลี่ยกัน กล่าวคือเรื่องเจน แอร์ แปลโดยจูเลียตในชื่อ รักของเจนแอร์ ลงพิมพ์ครั้งแรกในหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์สหประชาชาติ ปีพ.ศ. 2478 ต่อมาได้จัดพิมพ์รวมเล่มในปี พ.ศ. 2482¹¹ อีกสำนวนเป็นของ ประเวศ ศรีพิพัฒน์ แปลจากฉบับเรียบเรียงของ มาร์เจอรี กรีน (Margery Green) เพื่อใช้สำหรับเป็นคู่มือการศึกษาวรรณคดีอังกฤษ ในปีพ.ศ.2517 โดยสำนักพิมพ์วิธรรม ในส่วนของเรื่อง รีเบกกา แปลเป็นภาษาไทยโดยพิมพ์พิจันท์พิมพ์ โดยใช้ชื่อเรื่องคือ รีเบกกา ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ประมาณปี พ.ศ.2485¹² รวมเป็นเล่ม ครั้งแรกถึงครั้งที่ห้าในปี พ.ศ. 2511 อีกสำนวนที่พบคือของบุญเนื่อง บุญยเนตร แปลในปี พ.ศ.2508 แปลจากฉบับเรียบเรียงของ เอ.เอส.เอ็ม. โรนัลด์สัน (A.S.M. Ronaldson) โดยสำนักพิมพ์ประมวลสาส์นเพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการศึกษาเช่นกัน

เมื่อนำนวนิยายทั้งสองเรื่องมาศึกษาเปรียบเทียบ ในลักษณะแนวขนาน (parallel) ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการศึกษาในลักษณะพิจารณาเปรียบเทียบโครงสร้างโดยรวมของตัวบท เพื่อหาความเหมือนและสามารถสรุปเป็นประเด็นซึ่งนำไปสู่การชี้อิทธิพลต่อกันของวรรณกรรมทั้งการปรับเปลี่ยนของวรรณกรรมภายหลังรับอิทธิพล¹³ พบว่านวนิยายของตะวันตกทั้งสองเรื่องมีลักษณะร่วมที่สามารถกำหนดเป็นเกณฑ์ตามลักษณะเฉพาะคือ ใช้การดำเนินเรื่องในฉากภูตผีเงาแก่

¹⁰ เรื่องเดียวกันหน้า 261-262.

¹¹ ชาร์ลอตต์ บรองเต, รักของเจนแอร์, แปลโดย จูเลียต(กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น, 2513), หน้า 974.

¹² ดาฟเน ดู โมริเย, รีเบกกา, แปลโดยพิมพ์พิจันท์พิมพ์ (กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์-วิชาการ, 2511), จากหน้าคำนำของสำนักพิมพ์สร้างสรรค์-วิชาการ ให้ข้อมูลในคำนำการพิมพ์ครั้งที่ 5 ไว้ว่า ผู้แปลได้ปรับปรุงการแปลใหม่ในปี พ.ศ. 2511 หลังจากระยะเวลา 26 ปีที่เคยพิมพ์มา, ผู้วิจัยจึงพิจารณาว่าน่าจะเป็นประมาณปี พ.ศ. 2485.

¹³ สุธา ศาสตรี, วรรณคดีเปรียบเทียบ (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525), หน้า 176.

โดยให้ตัวละครเอกฝ่ายหญิงเข้าไปผจญภัยพบกับปริศนาที่เกี่ยวข้องกับคณาสน์ ปริศนานั้นเกี่ยวข้องกับตัวละครเอกชายและลักษณะของปริศนาอาจจะเป็นเรื่องของคำบอกเล่าเกี่ยวกับตระกูล ในที่สุดทั้งคู่สามารถผ่านอุปสรรคต่างๆไปได้ บางครั้งในการดำเนินเรื่องอาจจะมีลักษณะเหนือธรรมชาติที่อธิบายไม่ได้แต่ไม่มากจนทำให้บรรยากาศของนวนิยายรักเปลี่ยนรูปไป

เนื้อหาของนวนิยายทั้งสองเรื่องจับใจผู้อ่านโดยเฉพาะสตรีเพราะนวนิยายประเภทนี้เป็นสื่อช่วยพาผู้อ่านหนีหนีจากภาวะปัจจุบันไปสู่โลกของความฝัน เพราะตัวละครเอกหญิงมีฐานะธรรมดาสามีญเช่นเดียวกับหญิงสาวที่พบได้ในสังคมทั่วไป ดูต่ำต้อยเมื่อเทียบกับตัวละครเอกชายที่มีฐานะร่ำรวยและสูงกว่าและจบเรื่องแบบมีความสุขเหมือนดังเทพนิยาย

การนำนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* ของชาร์ลอตต์ บรองเต และเรื่อง *รีเบกกา* ของดาฟเน ดู โมริเย มาเป็นหนังสืออ่านนอกเวลาและใช้เป็นหนังสือประกอบการเรียนวรรณคดีอังกฤษทั้งในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษารวมทั้งการนำเสนอในรูปแบบของ ภาพยนตร์ บทละคร ทำให้นวนิยายทั้งสองเรื่องเป็นที่รู้จักกันแพร่หลายและมีอิทธิพลในการสร้างสรรค์นวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทย และนวนิยายแนวนี้ยังคงได้รับความนิยมจากผู้อ่านมาจนถึงปัจจุบัน

ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงทำให้เกิดงานวิจัยนี้ขึ้น เพื่อศึกษาอิทธิพลของนวนิยายทั้งสองเรื่องที่มีต่อนวนิยายไทยซึ่งเป็นประโยชน์ในการศึกษานวนิยายแนวนี้ต่อไป

1.2 งานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง *อิทธิพลของเจน แอร์* ของชาร์ลอตต์ บรองเต และ *รีเบกกา* ของดาฟเน ดู โมริเย ที่มีต่อนวนิยายไทยโดยตรงนั้น ไม่ปรากฏว่าเคยมีผู้ใดทำมาก่อน คงมีแต่งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหัวข้อนี้คือ

1. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวรรณคดีเปรียบเทียบ ภาควิชาวรรณคดีเปรียบเทียบ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ.2536 ของจารุกัญญา เรือนคำ เรื่อง *การศึกษาเปรียบเทียบวรรณกรรมกอธิคอังกฤษและอเมริกาในยุคเริ่มแรก*

งานวิจัยเล่มนี้ศึกษาความหมายของคำว่า กอธิค (Gothic) และรูปแบบของวรรณกรรมกอธิคในยุคเริ่มแรกโดยศึกษาเปรียบเทียบลักษณะเหมือนและต่างของวรรณกรรมกอธิคในยุคเริ่มแรกของอังกฤษและอเมริกา งานวิจัยเล่มนี้สรุปว่าวรรณกรรมกอธิคประยุกต์มาจากวรรณกรรมก่อนศตวรรษที่18 ในลักษณะการผสมผสานจากวรรณกรรมอังกฤษที่มีอยู่ก่อนหน้านี้ ได้แก่ วรรณกรรมยุคกลางที่เกี่ยวข้องกับการผจญภัยของอัศวิน วรรณกรรมบทละครของเชคเปียร์

(Shakespeare) กวีนิพนธ์ที่เกี่ยวกับความตาย (*Graveyard poetry*) ของทอมัส เกรย์ (Thomas Gray) ลักษณะบีบคั้นอารมณ์ความรู้สึก (Sensibility) ที่ปรากฏในนวนิยายไดคานาฏกรรมตามแบบของแซมมวล ริชาร์ดสัน (Samuel Richardson) นักเขียนวรรณกรรมกอธิคอเมริกาที่แสดงแนวคิดและทัศนคติต่อสังคมใกล้ตัวออกมาชัดเจน ในขณะที่นักเขียนวรรณกรรมกอธิคของอังกฤษแสดงความคิดทางสังคมในลักษณะซ่อนเร้นเอาไว้ แต่ทั้งสองชาติต่างก็มุ่งประเด็นการนำเสนอศีลธรรมในขณะเดียวกันก็เป็นวรรณกรรมบันเทิงที่เน้นให้ผู้อ่านเกิดความกลัวโดยแสดงออกในลักษณะความเหนือธรรมชาติ การศึกษาในเชิงหลักหนีมุ่งประเด็นในการหลักหนีของตัวละครในเรื่องทั้งการหลักหนีภายนอกและการหลักหนีภายใน วรรณกรรมกอธิคกลายเป็นวรรณกรรมสมัยใหม่ในศตวรรษที่ 19 ที่มีส่วนคล้ายคลึงกับวรรณกรรมโรแมนติก วรรณกรรมอิงประวัติศาสตร์และเป็นต้นแบบวรรณกรรมใหม่ๆ เช่น วรรณกรรมกอธิคใหม่ และวรรณกรรมแนววิทยาศาสตร์ในสมัยต่อมา

งานวิจัยของจากรักัญญา เรือนคำ แสดงถึงที่มาของนวนิยายกอธิคในระยะแรก เป็นประโยชน์ในแง่การศึกษาลักษณะความเป็นนวนิยายกอธิคของนวนิยาย *เรื่องเจน แอร์* และ *เรื่องรีเบกกา* .

2. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปี พ.ศ. 2543 ของสมพร บุญญะบัญชา เรื่อง *สถานภาพสตรีในสังคมอังกฤษในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในนวนิยายของชาร์ลอต บรองเต*.

งานวิจัยเล่มนี้ ศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของสตรีในสังคมอังกฤษช่วงศตวรรษที่ 19 ในนวนิยายของชาร์ลอต บรองเต ผลการวิจัยสรุปว่า สตรีในสังคมอังกฤษในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 19 เชื่อกันว่าเป็นเพศที่ด้อยกว่าชายและมีสถานเป็นเพียงผู้ตามที่มีหน้าที่ดูแลปรนนิบัติฝ่ายชายนั้น อันที่จริงมีศักยภาพที่จะพึ่งพาตนเองและทำประโยชน์ให้มากกว่าเป็นอยู่ งานวิจัยชิ้นนี้วิเคราะห์ประเด็นหลักที่นวนิยายของชาร์ลอต บรองเต มุ่งเสนอ ได้แก่ การแบ่งแยกบทบาทหน้าที่ระหว่างหญิงและชาย รูปแบบที่ฝ่ายชายมีอำนาจในฐานะหัวหน้าครอบครัว ขณะที่ฝ่ายหญิงเป็นผู้ตามและถูกจำกัดบทบาทหน้าที่ในขอบเขตของบ้านในฐานะภรรยาและแม่เท่านั้น การจำกัดบทบาทสตรีเช่นนี้ส่งผลให้สตรีด้อยโอกาสทางการศึกษาและประสบการณ์ที่จำเป็นต่างๆ ในการหาเลี้ยงชีพ อีกทั้งไม่มีโอกาสพัฒนาและใช้ศักยภาพของตนเองได้เต็มความสามารถ สตรีจึงถูกกำหนดให้อยู่ได้อำนาจและอิทธิพลของสามีผู้ซึ่งสตรีหวังที่จะพึ่งพิงความรักและคุ้มครอง สตรีจำนวนไม่น้อยไม่มีความสุขกับสถานภาพที่ถูกจำกัดโดยเคร่งครัดจนแทบไม่มีทางออก นวนิยายของชาร์ลอต บรองเตชี้ให้เห็นถึงศักยภาพ ความจำเป็นที่สตรีต้องได้รับการพัฒนาและการใช้ศักยภาพของตนมากกว่า

ที่เป็นอยู่ สังคมจำเป็นต้องยอมรับสตรีในฐานะบุคคลคนหนึ่งที่มีสิทธิ์ที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีศักดิ์ศรี.

งานวิจัยของสมพร บุญญะบัญชาแสดงถึงสถานภาพสตรีของสังคมอังกฤษในช่วงศตวรรษที่ 19 ในนวนิยายของชาร์ลอตต์ บรอนเต ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในส่วนของภาพลักษณ์ของตัวละครเอกหญิงในนวนิยายเรื่อง *เจน แอร์*

3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาภาษาไทย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตรของวสิรัตน์ สิงหวิภา ปี พ.ศ.2528 เรื่อง *เหนือธรรมชาติในนวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์*

งานวิจัยเล่มนี้ศึกษานวนิยายที่มีลักษณะเหนือธรรมชาติของจินตวีร์ วิวัธน์ ซึ่งเป็นนักเขียนไทยที่รับอิทธิพลตะวันตกมาเขียนนวนิยายแนวอภินิหารของไทยและสรุปผลการวิจัยว่า นวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์ มีเนื้อหาที่กล่าวถึงความเชื่อเหนือธรรมชาติที่เกิดขึ้นเนื่องจากมนุษย์ในยุคต้นที่ยังดำรงชีพอยู่ใกล้ขีดธรรมชาติต้องเผชิญกับภัยต่างๆจากปรากฏการณ์ธรรมชาติและความเชื่อนี้เป็นลักษณะสากลปรากฏอยู่ทุกหนทุกแห่งในโลกและเป็นปัจจัยให้เกิดรูปแบบต่างๆของพฤติกรรมมนุษย์ทั้งที่เป็นพฤติกรรมส่วนตัวและที่สัมพันธ์กับสังคมเช่น การเคารพ บูชา เช่นสรวงด้วยพิธีต่างๆ ความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาตินี้ปรากฏในวรรณกรรมทุกสมัยแม้แต่ในวรรณกรรมสมัยใหม่ที่เรียกว่านวนิยาย จินตวีร์ วิวัธน์เป็นนักเขียนไทยที่นำความเชื่อเรื่องเหนือธรรมชาติมาเขียนเป็นนวนิยายเช่นกัน โดยจำแนกเนื้อหาของนวนิยายออกเป็นประเภทคือเรื่องเหนือธรรมชาติในนวนิยาย ภูติ ผี วิญญาณ และไสยศาสตร์กึ่งโบราณคดี โดยศึกษาเกี่ยวกับความขัดแย้งที่พบในนวนิยาย ทั้งความขัดแย้งที่มนุษย์มีต่อมนุษย์ด้วยกัน ความขัดแย้งที่มนุษย์มีต่อสิ่งเหนือธรรมชาติและความขัดแย้งระหว่างอำนาจเหนือธรรมชาติกับตัวละครที่เป็นลักษณะเหนือธรรมชาติ รวมทั้งศึกษาแหล่งที่มาของสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น ตำนานประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่มีคติความเชื่อทางศาสนาและสิ่งลึกลับเหนือธรรมชาติ นอกจากนี้งานวิจัยเล่มนี้ยังแสดงโลกทัศน์ต่อสิ่งเหนือธรรมชาติ และแรงบันดาลใจในการสร้างงานแนวนี้ของจินตวีร์ วิวัธน์ด้วย

งานวิจัยของวสิรัตน์ สิงหวิภา วิเคราะห์การสร้างลักษณะเหนือธรรมชาติในนวนิยายของจินตวีร์ วิวัธน์ มีประโยชน์กับงานวิจัยในส่วนที่เป็นนวนิยายไทยภายหลังจากตะวันตก

งานวิจัยที่ผู้วิจัยทำแตกต่างจากงานวิจัยทั้งสามเล่มดังกล่าวเพราะเป็นการวิจัยที่ศึกษาอิทธิพลของนวนิยายตะวันตกสองเรื่องคือ *เจน แอร์* ของชาร์ลอตต์ บรอนเต และ *รีเบกกา* ของดาฟเนดูโมริเย ที่มีต่อการสร้างสรรค์นวนิยายของไทยและการปรับเปลี่ยนมาเป็นลักษณะของนวนิยายกอธิคแนวพาฝันของไทยในภายหลัง

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเรื่องอิทธิพล *เจน แอร์* ของชาร์ลอตต์ บรองเต และ *รีเบกกา* ของดาฟเน ดู โมริเย ที่มีต่อนวนิยายไทย
2. เปรียบเทียบนวนิยายต้นแบบกับนวนิยายไทยที่ได้รับอิทธิพล

1.4 สมมติฐานของการศึกษา

นวนิยายเรื่อง *เจน แอร์* ของชาร์ลอตต์ บรองเต และเรื่อง *รีเบกกา* ของดาฟเน ดู โมริเย มีอิทธิพลต่อการสร้างสรรค์นวนิยายของไทย ในด้านโครงเรื่อง แนวคิด ตัวละคร และฉาก

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษานวนิยายตะวันตก 2 เรื่องคือ เรื่อง *เจน แอร์* (*Jane Eyre*) ของชาร์ลอตต์ บรองเต (Charlotte Brontë) และ *รีเบกกา* (*Rebecca*) ของดาฟเน ดู โมริเย (Daphne du Maurier) ในฐานะที่เป็นนวนิยายในยุคแรกของนวนิยายกอธิคแนวพาฝัน (Sentimental gothic novel) หรือ (Gothic Romance) ของตะวันตก ซึ่งมีการอ่านกันอย่างแพร่หลาย โดยผู้วิจัยจะศึกษานวนิยายทั้งสองเรื่องจากต้นฉบับภาษาอังกฤษและเลือกนวนิยายไทย มีลักษณะเดียวกับเรื่อง *เจน แอร์* (*Jane Eyre*) และ เรื่อง *รีเบกกา* (*Rebecca*) นำมาศึกษารวม 10 เรื่อง คือ

1. *แสงสุริย* ของจินตะหรา (พระนคร: คลังวิทยา, 2501), (กรุงเทพฯ: บรรณนาคาร, 2522)
2. *โดมทอง* ของวราภา (กรุงเทพฯ: เกษมบรรณกิจ, 2512), (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2529)
3. *หอยขี้กู่* ของอรสา ทศนุต (กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, 2515)
4. *คฤหาสน์ดำ* ของจินตวีร์ วิวัธน์ (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2521), (กรุงเทพฯ: บำรุงสาส์น, 2524)
5. *วังไวภูณท์* ของจินตวีร์ วิวัธน์ (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2526)
6. *ปราสาทมืด* ของจุลลดา ภัคดีภูมินทร์ (กรุงเทพฯ: คลังวิทยา, ม.ป.ท.), (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2531, 2536), (กรุงเทพฯ: ณ บ้านวรรณกรรม, 2544)
7. *คุณหญิงสีวิภา* ของนิดา (กรุงเทพฯ: หมึกจีน, 2534)
8. *รักเดียวของเจนจิรา* ของนิดา (กรุงเทพฯ: หมึกจีน, 2536)
9. *เงาเคหาสน์* ของโสภี พรรณราย (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2536)
10. *วังวาริ* ของโสภี พรรณราย (กรุงเทพฯ: รวมสาส์น, 2544)

นอกจากนี้ยังมีนวนิยายไทยอีกหลายเรื่องที่น่าชื่อสถานที่มาเป็นชื่อเรื่องเหมือนนวนิยาย ทั้ง 10 เรื่องดังกล่าว เช่น *เคหาสน์สีแดง* ของดวงดาว , *เรือนแรม* ของจุลลดา ภักดีภูมินทร์ , *บ้านบุษยา* ของ ชุ่ม ปัญจพรรค , *เรือนมยุรา*, *เรือนนพเก้า*ของแก้วแก้ว, *บ้านศิลาทราย*, *ปราสาทไมพี* ของจินตวีร์ วิวัธน์, *คฤหาสน์นางหงส์* ของตรี อภิรุณ, *ปราสาทสีขาว* ของวราภา เป็นต้น แต่ที่ผู้วิจัยไม่นำมาศึกษาเนื่องจากนวนิยายเหล่านั้นมีองค์ประกอบของเรื่องไม่เป็นไปตามสูตรของ นวนิยายกอธิคต้นแบบที่นำมาวิจัย

1.6 วิธีดำเนินการวิจัย

1. สำนวจนวนิยายของไทยที่มีลักษณะเดียวกับเรื่อง *เจน แอร์ (Jane Eyre)* ของชาร์ลอตต์ บรองเต (Charlotte Brontë) และ *รีเบกกา (Rebecca)* ของดาฟเน ดู โมริเย (Daphne du Maurier)

2. สำนวจข้อมูลที่เกี่ยวข้องจากห้องสมุดของสถาบันการศึกษา ระดับอุดมศึกษา ห้องสมุดประชาชนจังหวัดนครนายก จังหวัดนครปฐม อำเภอลำลูกกาจังหวัดปทุมธานี ร้านเช่าหนังสือ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

3. วิเคราะห์ข้อมูลและวางโครงร่างวิทยานิพนธ์

4. เขียนและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์

1.7 ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษาอิทธิพลตะวันตกที่มีต่อวรรณกรรมประเภทอื่นต่อไป
2. เป็นแนวทางสำหรับการศึกษานวนิยายกอธิคแนวอื่นของไทยต่อไป